

### Toplum ve Hekim Yayın Kurulu'ndan

"Ekonomi, 'ceberut devlet'in ve hükümetlerin müdahalesi olmazsa, piyasanın kendi dengeleri içerisinde 'özgürce' yol alırsa büyür, pasta büyüdükçe de daha fazla insan bu olanaklardan yararlanır; açlık, yoksulluk gibi sorunlar da ortadan kalkar." Küreselleşen kapitalizmin ideolojik aracı postmodernizmin yetmişli yılların ikinci yarısından başlayarak yaygınlaştırdığı söylemini kısaca yukarıdaki cümlede özetlemek mümkün. O tarihten günümüze değin, özellikle reel sosyalizmin sönmelenmesinden sonra çevre ülkelerde işgaller, savaşılar-ıç savaşılar, darbeler bir önceki 30 yıla göre onlarca kat daha fazla yaşandı. Emekçiler, yoksullar, çocuklarıyla, kadınlarıyla sakat kaldılar, öldürüldüler, kendi ülkelerinde tutsak edildiler, zindanlara kapatıldılar... Afganistan ve Irak gibi bazı ülkelerde işgalcilere direnişler örgütlenirken, Afrika gibi bazı coğrafyalarda da "böyle yaşamaktansa ölmek onurumuzu korumak için zorunluluk oldu" söylemleri yaygınlaştı. Kapitalizmin doğası gereği, sürekli büyüyen bir ekonomiye mahkum olduğunuzu biliyoruz. Sermayenin genişleyebilmesini sağlamak adına -intihar dahil- her şeyi göze aldığını da. O nedenle insanların yaşadıkları azap ve acılar kadar, sakatlanmaları ve ölümleri de kapitalizmin görmezden gelebileceği durumlardan sadece birkaçıdır.

Ancak görünen o ki kapitalizm bir kere daha denizin sonuna gelmek üzere... Uzun zamandır devam eden durgunluk tartışmalarının ardından, 2007'nin son çeyreğinde, kapitalizmin kalbinde, ABD'de konut kredisi krizi yaşanmaya başladı. Kriz, bir anda Kıta Avrupa'sını da sarma eğilimi gösterince, söz konusu ülkelerin merkez bankaları yaklaşık bir trilyon dolarlık nakit para girişi ile krize müdahale ettiler. Bu kriz daha soğumadan, Ağustos 2008'de yine ABD'de hükümet yetkilileri, ülke tarihinin en büyük kurtarma operasyonunu yaptıklarını kamuoyuyla paylaşmak zorunda kaldılar. Ülkenin konut kredisi sektörünü elinde tutan iki özel bankasının, şimdilik 200 milyar dolar yatırarak, kamulaştırıldıkları açıklandı. Bu duruma piyasalar ayak uyduramadan, 15 Eylül'de yine ABD'de yani piyasanın-kapitalizmin kalbinde, dünyanın önde gelen bir finans bankasının apar topar el değiştirdiği (kelepir olarak satıldığı), yine dünyanın en büyükleri arasındaki bir yatırım bankasının da, kurtarılmaya hazırlıklarının sonucunu bekleyemeden iflas ettiği açıklandı. Ardından, 19 Eylül'de, ABD Hükümeti, 'birkaç gün içinde Kongre 700 milyar dolarlık bir kamusal kaynağı kurtarma operasyonu için kullanımına izin vermezse iş işten geçecek ve kriz dünyayı saracak' açıklamasını yaptı. 'Küçük Amerika' Türkiye'de olduğu gibi ABD'de de çalışanlardan toplanan vergilerle patronların kurtarılmaya operasyonları gerçekleştirilmeye çalışılıyor. Karlar özelleştiriliyor, zararlar kamulaştırılıyor. Hani merkez bankaları, hükümetlerden bağımsızdı? Hani merkez bankaları özerk üst kurumlarla birlikte serbest piyasanın "ceberut devletin ve hükümetlerin müdahaleleri" dışında kalmasını sağlayacaktı? Evet, hem dünyada hem Türkiye'de patronlar ve işbirlikçileri denizin sonuna gelmek üzere gemilerin dümenini, makine dairelerini devralmak için bizler ne(ler) yapıyoruz? Bu soruya kapitalizmin yaşadığı krize eş zamanlı, olumlu bir yanıtımız yoksa bildiğimiz döngü (kapitalizmin yeniden yapılanması) devam edecek gibi görünüyor.

Türkiye yaza oldukça sıcak girdi. Kamu mal ve hizmetlerinin yeşil olanı öncelikli olmak üzere yerli, yabancı patronlara satışı ile bütçeyi düzelteren, ticaret sermayesi ile sanayi sermayesinin çıkarlarındaki çelişkinin ayyuka çıktığı ülkemizde açlık ve açlar artarken (on bir ayın sultanında açılan yemek çadırlarında ailecek kuyruğa giriyorlar) siyasette de model değişikliği yaşandı. Nüfusun çok büyük çoğunluğu, hükümet partisini desteklemek koşuluyla kömür, gıda, giyecek yardımı alıyor ve iş bulabiliyor. Bu yardımın suyunu da partili belediyeler, birçok dernekler ve yasal olarak varlıkları bile suç olmasına karşın tarikatlar taşıyor. Eylül ayı başında yaşanmakta olan kayıkçı kavgası tarafların üzerlerindeki örtüyü açmaya başladı. Yakında "kral çıplak" bile kalabilir. Ortaya çıkartılan bulgulara göre suyun kaynağı bayağı kirli. Kendi içinde temizlenme olasılığı da yok. Eski sosyalistler tarafından, yaz aylarındaki "Ergenekon Operasyonu" ile birlikte demokrat ve özgürlükçü sıfatları ile tanımlanan hükümet partisi ve hükümetin başı ise "yeni medya patronlarının" ekranlarında, çok yakın zamana kadar neredeyse içtikleri ayrı gitmeyen patronlara karşı şiddete varan söylemlerini sürdürüyor. Bu süreç çalışanlara, yoksullara korku olarak yansıyor. Herkes korku içinde, kendi köşesinde, çömelmiş, başını kollarının arasına almış, tek başına kendini 'korumaya' çalışıyor. Bizleri yapayalnız ve korkudan korkar hale getirmek istiyorlar...

Bu uygulamaların bir devamı da sağlıkta yaşanıyor. İkibinli yılların başında Tokat'taki bir sağlık ocağımızdaki sağlık ekibi tarafından daha önce Sağlık Bakanlığı'na ihbar edilen vakalar çok uzun bir aradan sonra dikkate alınıp incelendiğinde Kırım Kongo Kanamalı Ateşi (KKKA) olguları oldukları saptanabildi. İhmal daha sonra da devam etti. DSÖ'nün verilerine göre, bugün için bölgemizdeki ülkeler arasında KKKA'dan en fazla ölümün gerçekleştiği ülkeyiz. KKKA, kene ısırığı olmadığı halde hastalarla temasla sağlık emekçilerine bulaşan, hastalandıran ve birinin de ölümüne neden olan bir hastalık halini aldı. Böyle giderse daha çok ocaklar söndüreceğe benziyor. Aşıya devamsızlık oranı yıllar içerisinde artan ve bulaşıcı hastalıklarla bile baş edemez duruma getirilen ülkemizde 'yeni' sağlık sorunlarının yaşanacağını söylemek için kehanette bulunmaya gerek yok.

Genel Sağlık Sigortası Haziran 2006 tarihinde yasalaşmasına rağmen ancak, 1 Ekim 2008'de uygulamaya başlanacak. Uygulamayla birlikte, ayda 222 YTL geliri olan bir kişi 25 YTL sağlık vergisi-primi ödemezse sağlık hizmeti alamayacak. Sosyal güvenlik kapsamında çalışanlar da ayda 146 YTL'ye varan miktarlarda ödeme yapacaklar. 1 Ekim'den itibaren maaşlarını, ücretlerini daha düşük alacaklar. Gelirlerimizin azalacak olmasıyla beraber, bir de sağlık hizmetine ulaşabilmek için "katkı payı" adı altında her seferinde para vereceğiz. Ancak işçi statüsünde çalışıp da maaşlarından kesintileri yapılmasına karşın patronları tarafından bu kesintilerine el konup yatırılmayan yaklaşık 2.5 milyon kişi -aileleriyle 20 milyon kişi- ile kendi adına çalışan ve elde avuçta olmadığı için primini yatırmayan yaklaşık 1 milyon -aileleriyle 4 milyon- BAĞ-KUR'lu Yasa'nın 73'ncü maddesi hükümünce hastanelerin kapılarında dönecekler. Yaşamadan anlayamamayı alışkanlık haline getiren bizler için bunların örgütlerimiz, partilerimiz tarafından derlenip bizlerle bütünlüklü olarak paylaşılması, belki anlamamızı ve değiştirmemiz için bir şeyler yapmamızı sağlayabilir...

Bu sayımız, Hakan Tüzün arkadaşımızın hazırladığı "Sağlık Emek Göçü" dosyasının yazılarından oluşuyor. Sevgili Hakan'ın hem kendisine hem de yazar arkadaşlarımıza yaz sığacağına rağmen çalışmalarını tamamlayıp, bizlerle paylaştıkları için teşekkür ediyoruz. Gelecek sayımızın dosya konusu taşeronlaşma. Taşeronlaşmayı hem kapitalist üretim biçiminin bir süreci olarak ele alan hem de sağlık sektöründeki uygulamalarını ve çok yönlü etkilerini inceleyen yazılarımızla buluşmak dileğiyle...